

CITATELJI! Prosim, poglejte na številke poleg naslova za dan, ke Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povračanja cen, potrebujete list "odelovanje. Skrivajte imeti 1 vnaprej plačano.

No. 104

6-30
E. 72nd St.
Brazem Gorsk

— VOLUME LIL. — LETNIK LIL.

NEW YORK, FRIDAY, MAY 26, 1944 — PETEK, 26. MAJA, 1944

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3d, 1879.

AKMADI V ITALIJI ZDРUŽENI

Zavezniška armada na mostiču pri Anziju in armada glavne južne fronte sta se združili na obrežni cesti med Anziom in Terracino v četrtek zjutraj ob 7.31 in skupna armada je takoj pričela prodirati proti Rimu.

Dogodovinskega združenja je prišlo v bližini Borgo Grappa, ki leži kakih šest milij jugovzhodno od Borga Sabotino na mostiču, kjer je bila peta armada dolgo zadržana.

Prednje straže so se sešle po velikih uspehih prejšnjega dne, ko so zaveznički zavzeli Pontecorvo, Sonino in Roccasecca del Volsci ter vdariли čez Via Appia in obrežno železnico bližu Cisterne ter s tem presekali dve poglaviti prometni črti med Rimom in jugom.

Armada na mostiču s silno močno tančno silo in zračno premočjo je zavzela vas La Višla, eno milje zapadno od Cisterne, ki steje 3000 prebivalcev in jo zaveznički obstreljujejo od treh strani.

Vsled naglega zavezniškega prodiranja ob obrežju je bil feldmaršal Albert Kesselring prisiljen izprazniti celo okrožje Pontinskih močvirij. Popoldne so se časnarski poročevalci že peljali po Via Appia iz Cassina v Anzio in zopet nazaj. Sijajno tlakovana cesta Via Appia teče po nasipu, ki se dviga celih deset čevljev nad površino močvirja in ob njej prodira glavna zavezniška armada proti Rimu.

Skupno število nemških ujetnikov na 11. maja znaša 10,000. Hitlerjeva utrjena črta je samo še spomin, razum na razdaljo treh milj med Piedmontom in Aquino.

General Eberhard von Mackensen se pripravlja s svojo 14. armado na močne protinapade in enega je že poskusil s 26 tanki, toda napad je bil odbit in razbitih je bilo devet tankov.

Na mostiču pri Anzin je zbranih več tankov kot kjerkoški na ostali fronti in jih bo v bojo proti Rimu mogoče lažje porabljati po ravni pokrajini, vendar pa jih bodo mine zelo ovirale.

VSE MIRNO NA VZHODNI FRONTI

Rusko uradno poročilo na znanja, da na vzhodni fronti ni bilo nikakih važnih prememb. Do nekaterih spopadov med stražami je prišlo okoli Stanislavova v jugovzhodni Poljski, pri Moziru v okolici Pripetskih močvirij in pri Vitensku v Beli Rusiji.

V sredo je bilo v zračni bitki izstreljenih 17 nemških aeroplakov.

Ruski mornariški aeroplani so potopili dva nemška transportna parnika v Finsku zahidu.

Lend-lease za Turčijo vstavljen

Državni podtajnik Edward R. Stettinius, je z ozirom na včerajšnji govor angleškega ministarskega predsednika Winstona Churchilla rekel, da je bila lend-lease pomoč Turčiji že pred nekaj časa vstavljenja. Blago za civilno porabo pa bo proti plačilu še vedno lahko dobivala. Po lend-lease je dobila samo orožje.

Glede Churchillove izjave, da naj bi bile jugoslovanske vojske sile združene pod poveljstvom maršala Tita, je Stettinius rekel, da je to čisto vojno vprašanje, ki ga zavezniški poveljniki proučujejo.

ZAKAJ NE BI KUPILI EN "EXTRA" BOND DANES

Churchillova izjava poparila jugoslovanske vladne kroge

Ko je ministrski predsednik Winston Churchill v poslanski zbornici govoril o vnanjih odnošajih, ko je izgledalo, kot da je jugoslovanski vladni daj ultimatum, da mora odsloviti generala Draža Mihajlovića kot vojnega ministra in mora sprejeti vojaško vodstvo maršala Tita, so njegove besede padle na jugoslovanske kroge okoli kralja Petra kot bomba.

Med kraljevskimi politiki je zavladalo razočaranje in potrost, kajti Churchill je izgovoril porazne besede v času, ko so skušali sestaviti kabinet, ki naj bi ohranil kralju monarhijo in bi obenem vstregel angleški, ameriški in ruski zahtevi, da se borbene sile v Jugoslaviji združijo.

Nek odličen član jugoslovenskega odbora, ki je naklonjen Titu in ki je v temen stiku s Titovim vojaškim delegatom generalom Vladimirom Velebitom, je odločno izjavil:

"Tito ne bo priznal nobene vlade izven dežele. Zahiteva priznanje svoje lastne vlade v notranjost dežele. Edino, kar je mogoče doseči, bi bil sporazum, ki bi zmanjšal sovraštvo med londonsko vlado in Titovo vojsko."

General Velebit je odobril iz Londona, da poroča maršalu Titu o uspehu svojega poslantstva. Churchill je generala Velebita zelo prijazno sprejal, česar ni bil deležen še noben začetnik generala Mihajlovića. General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

General Mihajlović je izločen. To je bilo najodločnejše zatrdilo v Churchillovem govoru. Kam pa sedaj z njim, je zelo pereče vprašanje, kajti Churchill sam je priznal, da ima Mihajlović za seboj okoli 200,000 srbskih kmetov in v mnogih krajih Srbije velik vpliv.

Nikakor ni mogoče pričakovati, da bi bilo mogoče doseči, da bi Mihajlovićeva armada prišla pod poveljstvo maršala Tita, kot želi Churchill. Njegovi pristaši vprašujejo, kako je mogoče pričakovati, da bi se general Mihajlović, ki ima v svoji oblasti večji del Srbije, vklonil poveljem komunistične Hrvata?

Nek jugoslovanski kraljevan je rekel:

"Nehajamo se med dvema milinskima kamnona, ki nas neusmiljeno meljet." Rekel je, da cela stvar ni odvisna od generala Mihajlovića in maršala Tita, temveč od Anglije in Rusije, ki sta se v Tehernu dogovorili glede vplivnih sfer v Evropi in Rusiji pripade v tem ozirom Jugoslavija.

Jugoslovanski politični krogovi okoli kralja so s strahom izrevideli, da so postavljeni pred dovršeno dejstvo.

Poljaki bodo zaplenili veleposestva poljskih 'plemčev'

Podatni odbori v po Nemcih okupiranih pokrajinalah na Poljskem so sklenili, da se vsa veleposestva, katera lastujejo poljski 'plemčevi', ki teh posestev niso nikdar posebno obdelovali, zaplenijo, in po vojni razdele pravim kmetovalcem, neznačnega dnevnega zasluga, nimi ujetniki na Japonskem,

RUSKI ULTIMATUM BOLGARSKI

V Ankaro je prišlo brzjavno poročilo, ki pravi, da je Rusija bolgarski vladni daj ultimatum, ki je zagrozil, da bo Rusija z Bolgarsko prekinila diplomatske zveze, ako ne premeni svoje politike.

Rusija bolgarski narod stalno spominja na vezi med slovenskimi narodi in bolgarski narod se tega zaveda, toda Kristo Kalov, kateremu je regentski svet poveril nalogo, da se stavi novo vlado, se ne zmeni za rusko svarilo in si prizadeva, da stavi vlado, seveda tako vlado, ki bo všeč nacijem.

Neko poročilo iz Berna v Švici pravi, da je bivši bolgarski ministrski predsednik in član regentstva za 6-letnega kralja Simeona odpotoval v Berchtesgaden, kamor ga je poklical Hitler.

Drugo poročilo iz Berna naznana, da Kristo Kalov ne more sestaviti nove vlade, ker neče nobena stranka biti zastopana v kabinetu, ki hoče delovati na to, da bi prislo do preloma z Rusijo.

Italijanski škofje protestirajo

Urad za vojne informacije (OWI) v Washingtonu je predporočilo, da je list "Gazzette de Lausanne" poročal, da so škofje v provinci Piedmonte in Benetke javno pokazali svojo "ogorčenost", ker Nemci odvajajo italijanske delavce in delavke v Nemčijo in so zavzeli "odkrito sovražao" zadržanje proti zasedbenim oblastim.

Škofje tudi obsojajo one duhovnike, ki podpirajo lutkasto fašistično vlado v onih krajih Italije, ki so jo zasedli Nemci. Svojim vernikom so prepovedali "Crociata Italica", protifašistični list, ki izhaja v Giovannim Piazza.

Lausannski list pravi, da je nadškof in kardinal Murilio Fosatti v Turinu sklical škofe iz province Piedmont, škofe iz beneške province pa beneški patriarh in kardinal Adeodato.

Transoceanski časnikarsko agencijo Georg Schroeder pravi, da je obisk slovaških državnikov pri Hitlerju odgovor Slovaške na pogodbo, katero je sklenil čehoslovaški predsednik dr. Beneš v Moskvi.

Berlinski radio poroča, da sta bila pri razgovorih navzoči vnanji minister Joachim von Ribbentrop in feldmaršal Keitel. Komaj teden poprej je "voda" Tiso odredil mobilizacijo starejših moških in celo deželo stavljal na razpolago nemški vojaški oblasti.

Tako sporočilo so sprejeli Battersonova žena, mati, oče, štiri sestre in dva brata. Batterson je bil izmenjan in je prišel v Everett, Wasb., in je na poti domov.

"Draga sestra Rosella in Bob in vsi:

Prejel sem Vaše pismo z velikim presenečenjem.

Draga sestra, prosim, beri skrbno in ne razumi me napako. Želim, da domačim povezvest prizanesljivo, ako veš, da je njihovo zdravje najbolje in vendar pa jih bodo mine zelo ovirale.

Dobro, tukaj je — Leteli smo, ko — bang pride topovski strel skozi aeroplani in mi je odnesel desno nogo. Tako vidiš, da bom sedaj poščelen. Pa imam lep štrelič, pa se počutim drugače dobro.

Tako sporočilo so sprejeli Battersonova žena, mati, oče, štiri sestre in dva brata.

Batterson je bil izmenjan in je prišel v Everett, Wasb., in je na poti domov.

"Tako veseli smo, da se bo vrnjl živ," so rekli vsi domači.

"In samo to nam je mar."

Rusija bo posredovala

Na prošnjo Združenih držav in Anglije je Rusija pristala,

da bo pri japonski vladi posredovala za boljše postopanje z ameriškimi in angleškimi vo-

Bombardiranje obale

V zadnjih 24 urah je bilo v eni sami zračni ofenzivi največ zavezniških aeroplakov, ki so bombardirali vpden pas ob atlantski obali ter so razruvali nemške utrdbne do temeljev. Bombniki so bombardirali razne utrjene kraje v Franciji, Belgiji, Holandski in zahodni Nemčiji.

Skupina okoli 1000 letelih trdnjav in drugih bombnikov je bombardirala železniške proge in štiri letališča v Franciji in Belgiji. Druga skupina je bombardirala železniške postaje v Touloum in Lyonu. Več sto zavezniških bombnikov je bombardiralo železnic, mostove, parnike na rekah, vlake, letališča, ladje ob obrežju in pristanišča ob zapadnem zidu.

Ker spremjevalni napadalni aeroplani v višini niso našli nobenega opravila, so se spustili sedaj tako obsežna, da število aeroplakov ne pride več vstopov. Včeraj je bilo iz Anglije v sedanji ofenzivi v Italiji poslanih 2500 težkih

bombnikov nad krajev v zahodni Evropi. Koliko bombe je bilo vrženih, ni mogoče dogmati.

Nemški aeroplani se niso spustili v boj, toda protizračni topovi so izstrelili štiri bombnike in 12 napadnih aeroplakov.

Ker spremjevalni napadalni aeroplani v višini niso našli nobenega opravila, so se spustili sedaj tako obsežna, da število aeroplakov ne pride več vstopov. Včeraj je bilo iz Anglije v sedanji ofenzivi v Italiji poslanih 2500 težkih

Iz Jugoslavije

TITO NAZNANJA NAPREDOVANJE

Jugoslovanska partizanska fronta, četudi ni strnjena, je pri vsem tem vedno vognju in na mnogih krajih se bijajo bitke.

Kot pravi "Gazzette de Lausanne", so škofje povdariли, da je duhovnikom prepovedano pisati v liste brez dovoljenja svojih predstojnikov.

Lausannski list pravi, da je nadškof in kardinal Murilio Fosatti v Turinu sklical škofe iz province Piedmont, škofe iz beneške province pa beneški patriarh in kardinal Adeodato.

General Velebit je odobril iz Londona, da poroča maršalu Titu o uspehu svojega poslantstva. Churchill je generala Velebita zelo prijazno sprejal, česar ni bil deležen še noben začetnik generala Mihajlovića.

General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

General Mihajlović je izločen. To je bilo najodločnejše zatrdilo v Churchillovem govoru. Kam pa sedaj z njim, je zelo pereče vprašanje, kajti Churchill sam je priznal, da ima Mihajlović za seboj okoli 200,000 srbskih kmetov in v mnogih krajih Srbije velik vpliv.

General Velebit je odobril iz Londona, da poroča maršalu Titu o uspehu svojega poslantstva. Churchill je generala Velebita zelo prijazno sprejal, česar ni bil deležen še noben začetnik generala Mihajlovića.

General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

General Mihajlović je izločen. To je bilo najodločnejše zatrdilo v Churchillovem govoru. Kam pa sedaj z njim, je zelo pereče vprašanje, kajti Churchill sam je priznal, da ima Mihajlović za seboj okoli 200,000 srbskih kmetov in v mnogih krajih Srbije velik vpliv.

General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

General Mihajlović je izločen. To je bilo najodločnejše zatrdilo v Churchillovem govoru. Kam pa sedaj z njim, je zelo pereče vprašanje, kajti Churchill sam je priznal, da ima Mihajlović za seboj okoli 200,000 srbskih kmetov in v mnogih krajih Srbije velik vpliv.

General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

General Mihajlović je izločen. To je bilo najodločnejše zatrdilo v Churchillovem govoru. Kam pa sedaj z njim, je zelo pereče vprašanje, kajti Churchill sam je priznal, da ima Mihajlović za seboj okoli 200,000 srbskih kmetov in v mnogih krajih Srbije velik vpliv.

General Velebit bo obiskal tudi zavezniški glavni stan v Alžiru.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenia Publishing Company. (A Corporation)
Frank Kerner, President; Ignace Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Prints of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturday, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDROUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.; ZA POL LETA \$8.50; ZA ČETRT LETA \$2.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan in vsebinski sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 8-1242

Naloga Amerike po vojni

Na proslavi "I AM AN AMERICAN DAY" preteklo nedeljo v Central Parku v New Yorku je senator Robert F. Wagner 1,400,000 navzočim razvil program, sestoječ iz devetih točk, ki ga bodo imele izvesti Združene države po vojni:

Ta program je:

Prvič in pred vsem je potrebna organizacija sveta za mir. Ne mislim pa, da bi bile sprejete pobožne resolucije, temveč mislim, da je postavljen orodje za vzdrževanje miru — silno orodje, ki ga mi podpiramo skupno z drugimi miroljubnimi narodi. To orodje vključuje miroljubna sredstva za poravnavo mednarodnih sporov in močna sredstva za krotanje onih, ki se nočejo držati postav civilizirane družbe. Ako sedanja generacija tega ne bo dosegla, kot ni dosegla prejšnja generacija, tedaj najbrž civilizacija ne bo imela nobene priložnosti več. S svojimi otroci imamo dogovor, započeten s krvjo naših junakov, da se sedaj ne bomo zmotili.

Naš drugi cilj je pažljiva priprava našega naroda, da vsak čas more braniti našo svobodo in varnost. Naši sovražniki bodo do sedaj naprej vedeli, da ni mogoče več obnoviti izdajstva v Pearl Harborju.

Naš tretji cilj je, da v bodoče, kot do sedaj, obdržimo vladu, ki je služabnica naroda, ne pa njegov gospodar.

Naš četrti cilj je neprestano in razumno razširjanje celega sistema socijalnega zavarovanja, vključno zavarovanje proti industrijskim nesrečam, nezaposlenosti in siromaštvu na strost.

Petič: obseg socijalnega zavarovanja moramo raztegniti tako, da bodo mogli tako bogati kot revni vživati enake dobrote moderne zdravniške znanosti in ne samo v zdravljenju bolezni, temveč tudi v podvigi zdravstvenega standarda med celokupnim prebivalstvom.

Sestič: naša neposredna naloga je zbrati javna in privatna sredstva, da porušimo razpadajoče hiše in jih nadomestimo z dostenjimi hišami, v katerih more v ljubezni živeti vsaka družina.

Sedmič: poglavita zahteva demokracije je, da naj ima vsak deček, vsaka deklica izobražbo, ki ni zadrgana vseled omejitve koliko morejo starši plačati v njo. Vsi naši otroci morajo imeti enako priložnost, da iz sebe naredijo kar največ mogoče. Samo na ta način more imeti dečela zagotovo, da vsi razredi naroda dobre vse dobrine do skrajnih meja ne glede na prejšnje stališče v življenju.

Osmič: isti vzroki zahtevajo, da je izenačena priložnost v javnem in privatnem delovanju za vse ljudi, ne glede na narodnost, vero ali barvo. V demokraciji mora zasluga in samo zasluga določati višino, do katere se more kdaj povzeti.

Naš deveti cilj pa je, da ohranimo in razširimo veliko svobodo, da mislimo, govorimo, pišemo in molimo brez ovire, tako da vsakde doseže ono dostojanstvo, ki ga je določil božji namen, ko je On vstvaril človeka po svoji podobi.

Velika čednost demokracije je, da je ne more merititi mehano merilo, ali pa da bi bila s kako določbo omejena. To je pojam, ki se vedno širi. Ko dosežemo višino razumevanja, vidimo češiršo obzorje, ki objema več ljudi, večje svobočine in višje standarde človeškega blagostanja. Biti Amerikanec se prav boriti se za doseglo takih ciljev."

VSI STE ULJUDNO VABLJENI!

POMLADNA PRIREDITEV

SLOVENSKE ŠOLE V BROOKLYNU, N. Y.

SE VRŠI

v Nedeljo, 28. Maja, 1944

(Točno ob 5. uri popoldne)

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU

253 Irving Avenue cor. Bleecker St.

Brooklyn, New York

VSTOPNINA JE PROSTOVOLJNA

Iz urada Slovenskega ameriškega

narodnega sveta

3935 W 26th St. Chicago 23 Ill.

Dr. Frank J. Kern, član eksekutivne SANSA, je objavil v Ameriški Domovini 12. maja t. l., sledič članek, v katerem izraza svoje mišljenje o situaciji v stari domovini in o tozadovnem delu SANSA. Ker mnogo naših podružnic ne prejema dotičnega lista, ki je običajno SANSu nenaklonjen, posiljamo prepis Kernovega članka v mimeografiiran obliki in priporočamo vsem tajnikom, da ga prečitajo na svoji podružnični seji in o njem razpravljajo.

DR. F. J. KERN:

MOJE MNENJE O SANS-U IN BODOČI JUGOSLAVIJI

Pred nekaj tedni sem ob prostem času sestavil zase, za utrditev lastnega mnenja, nekak katekizem o naloga in delu Slovenskega ameriškega narodnega sveta (SANSA), pri katerem sem član izvršnega odbora. Spisani sem imel nekaj vprašanj in odgovorov o bodoči Jugoslaviji, kakršno si sam želim in predstavljam iz razvojnega, zgodovinskega, političnega in socialnega vidika. Par člankov v naših listih spisanih od patra Bernarda Ambrožiča in Franka Kerzeta me je napotilo, da sem ta katekizem razširil in ga zdaj dajem v javnost.

Kaj je glavna naloga SANSA dana mu od Slovenskega Narodnega kongresa?

SANS naj deluje na to, da se združijo vse slovenske zemlje v avtonomno Slovenijo, ki naj bo del federativne demokratične Jugoslavije.

Ali je SANS in izpoljevanju te naloge že kaj dosegel?

Mogoč. Več kot moremo dokazati črno na belem. Obenem s pomočjo posameznikov, ki so pisali angleške knjige, brošure in članke (Furlan, Adamčič, Čok, Gabrovšek in drugi) je SANS z deputacijami v Washingtonu in sestanki z odgovornimi ameriškimi in drugimi vladnimi zastopniki pomagal obvestiti zavezniške vlade o zemljepisnih, narodnih in kulturnih zadevah slovenskega naroda. O tem so zdaj vlad Zelenjenih narodov precej dobro obveščene. Delo za združenje vseh slovenskih krajev je od strani SANSA več ali manj končano.

Kako naj SANS pomaga, da bo bodoča Jugoslavija v resnici pravilno federalizirana in demokratična v smislu idej novega časa?

Zato ker se v starem kraju med Slovenci vrši civilna vojna med republikansko Osvobodilno fronto in monarhistično staro gardo.

Ambrožič je v pristaši monarhistov, SANSA je za republiko, torej je vsako delovanje izključeno. Dokler ne reši

to tega vprašanja v starem kraju, dokler ni civilne vojne konec, toliko časa bomo tudi v Ameriki Slovenje razvajeni.

Zakaj sem pozval patra Ambrožiča, da naj prične delati politivno?

Dozdaj je večinoma zabavljal in kritiziral SANSA delo. Naj organizira svojo monarhistično stranko ter naj preneha s slepomisnjem, dlakocepstvom in sarkastično neokritičnostjo, ki zveni iz njegovih člankov.

Potem bomo vsi zmeri ljudje,

zlasti tisti, ki smo že vajeni ameriške svobode govorja, tiska,

vere in prepricanja, patra Ambrožič spoštovati kot moža trdnega prepricanja, in se kot s takim borili. Do tedaj bi bila,

po mojem mnenju, vsaka debata z njim bila v steno, izguba

časa in dela.

Ali katoličani ne smejo sodelovati z SANSA?

Ker ostreno verjamem v potrebo organiziranih cerkevnih ustanov, dokler človeštvo ne vpelje boljših etičnih sistemov, se mi zdi celo potrebno, da katoličani, ki gledajo v bodoči

nost, sodelujejo z Osvobodilno fronto v starem kraju (kar mnogi že delajo) in s SANSA v Ameriki. Za vso Evropo se svitajo novi dnevi, nov vek, ki bo pometel s stoletnimi tradicijami zlasti v socialistih in političnih vprašanjih. Cerkev se bodo morale prilagoditi novemu času. Kdor pomaga mirnemu razvoju in napredku narodov, pomaga obenem krščanstvu in drugim organiziranim verskim skupinam, za katere priča stoletni in tisočletni obstoje, da so v dosedanjem razvoju bile potrebne za dušno draginjo ljudi.

Ali moram vse verjeti, kar receta Kristian ali Adamčič?

Ne! SANSA je sestavljen iz zastopnikov različnih strank med Slovenci v Ameriki. Vsak zastopnik ima kot posameznik pravico obdržati svoje prepricanje o stvareh, ki se naravnost ne tičajo glavnih SANSAvih našlog. Vsak izmed nas sme zagovarjati katoliško vero, socialistično komunizem, liberalizem itd. Kristian kot privatnik se sme izjaviti za socialistično kolektivno uredbo bodoče republike Jugoslavije. Adamčič sme pisati o komunizmu kot najboljšemu sistemu. Zalar sme zagovarjati ameriški kapitalizem kot posnemanje vrednega, jaz sem lahko za sovjetsko Jugoslavijo. Vem, da delujem za združeno avtonomno Slovenijo in republikansko demokratično federativno Jugoslavijo. Vključ vsemu še vedno trdno upam, da bo narodu dana pravika, da odloči glede svoje bodoče usode.

Kdo je med Slovenci zoper Osvobodilno fronto?

Stara garda, nasledniki tistih, ki so sezgiali Trubarjev slovenske knjige; ki so zapri patra Valentina Vodnika po padetu Napoleona v francosko-slovenski samostan, ker je bil predobuter Slovenec; ki so preganjali našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, ker ni bil dovolj ponujen petljnik ter je spisal nekaj ljubavnih pesmi, dočim so celih dveh sto let pred njim Angleži slavili Shakespeare-ja, kot enega največjih mož, čeprav je pisal stokrat bolj "polnusjive" drame in pesnite. To je tista garda, ki je pod plasčem vere napadala Jenkota, Aškerca, Levstika, Cankarja, Medveda, Gregoriča, Finžgarja, Kocbekja in druge, ki so skušali zanesiti med slovenski narod nekaj bolj modernih misli in spraviti Slovence na stališče drugih kulturnih narodov zahodne Evrope.

Ista garda se boji neizognegova razvoja na političnem in socialnem polju, kot se zlasti pojavlja med Slovani in še posebej v Rusiji. Pogled te garde je še vedno obrnjen v srednji vek, v dobo fevdalizma s svojimi podložniki in s svojo versko intoleranco.

Zakaj med SANSA in Ambrožičem ter majhnim številom njegovih pristašev ni mogoč nikak kompromis?

Zato ker se v starem kraju med Slovenci vrši civilna vojna

med republikansko Osvobodilno fronto in monarhistično staro gardo.

Ambrožič je v pristaši monarhistov, SANSA je za republiko, torej je vsako delovanje izključeno. Dokler ne reši

to tega vprašanja v starem kraju, dokler ni civilne vojne konec, toliko časa bomo tudi v Ameriki Slovenje razvajeni.

Zakaj sem pozval patra Ambrožiča, da naj prične delati politivno?

Dozdaj je večinoma zabavljal in kritiziral SANSA delo. Naj organizira svojo monarhistično stranko ter naj preneha s slepomisnjem, dlakocepstvom in sarkastično neokritičnostjo, ki zveni iz njegovih člankov.

Potem bomo vsi zmeri ljudje,

zlasti tisti, ki smo že vajeni ameriške svobode govorja, tiska,

vere in prepricanja, patra Ambrožič spoštovati kot moža trdnega prepricanja, in se kot s takim borili. Do tedaj bi bila,

po mojem mnenju, vsaka debata z njim bila v steno, izguba

časa in dela.

Ali katoličani ne smejo sodelovati z SANSA?

Ker ostreno verjamem v potrebo organiziranih cerkevnih ustanov, dokler človeštvo ne vpelje boljših etičnih sistemov, se mi zdi celo potrebno, da katoličani, ki gledajo v bodoči

RAZGLEDNİK

NASVETI POLJEDELCEM

Tako po državljanski vojni baš odpotovati v neko severno mesto ob reki Ohio, ko je prijezdil "njegov" urednik, da napravi potrebitno gradivo in poskrbi za to, da bodo list pravočasno izsel. Napisal je vse potrebno in seveda tudi običajno končno poljedelskih nasvetov. Ko je bit list dogovoren in natiskan, je seveda "izsel" par dni predno se je lastnik lista vrnil iz svojega nakupovalnega potovanja, dočim je urednik že odjelil v dvajset milj oddaljeni mestec, da tam uredi in napiše tamošnji tehnik.

Pa so "dragi čitalci" čitali v njegovem listu slednje nasvete:

"Repo se ne sme puliti, ker na ta način se repa pokvari; najboljše je, ako kak deček zleže na drevo, in repo otrese raz drevesa."

"Guano, iz katerega se izdejajo umetna gnojila, je krasna ptica. Ta gnojila se pa ne sme importirati iz južne Amerike pred junijem in tudi ne po septembra. Preko zime morajo biti ta gnojila shranjena v topli sobi, tako da se mladiči tem preje izležejo in ne prehlađujejo."

"Vse kaže na to, da bomo imeli pozno pomlad, kar nikar ni ugodno za koruzo. Vsled tega svetujemo farmerjem, da posade mlade koruze rastline tekmo julija in da posegejo med te rastline ajdo in sicer slednjo — tekmo avgusta."

"Gilec sladkih luč. — Te vrste jagode so doljki pritlične v državah Nove Anglije, kjer izdejajo te časopise, morali dajati farmerjem raznoštike nasvete, kako je treba napredovati z "umnim gospodarstvom", morali so vedno napisati kolono pod imenom "Poljedelski svet", kar pa seveda niso dobro imeli, ker v velikih mestih ob atlantski obali nimajo niti jedne farme."

Nek kovač-trgovec-izdajatelj založnik takega lista je mora

Sin pisatelja ubit

Vesti iz naselbin

SLOVENCI V PITTSBURGHU POČASTIJO VOJAKE IN NJIHOVE STARISKE

Proslava se vrši na Flag Day 14. junija.

Ameriški Slovenci živimo v deželi, ki visoko ceni svoje vojake in njihove stariske. Vse organizacije in tovarne hranijo seznam vojakov in so na en ali drugi način v temem stiku z njimi. Nekatere bolj stopejo delavske organizacije pa poslužijo svojim članom redna mesečna darila, kar je seveda le po in prav.

Slovenci smo bili vedno bolj skromni, toda nič manj velikodusni, zato smo pričeli posnemati Amerikance in oddajati počast in hvaljenost vojakom, kar se borijo za našo neodvisnost in boljšo bodočnost.

V Slovenskem Domu imamo cepo žbirko slik slov. fantov in hercova v uniformah, niznamo pa seznamu od vseh, kar bi pac služilo vsem kot najlepše ogledalo našega prispevka za znamo. Zato tem potom apeliramo na vse stariske, ki še niso izrecili slik, da to nemudoma storite. Ako pa kateri nimata slik, naj nam sporoči ime vojaka, da ga uključimo na naš "Honor Roll".

Uprava Slov. Domu smatra, da je treba dati počast in priznanje tudi starisem, ki so vzgojili sinove in hčerke. Slovenski Dom je centralna institucija vseh Slovencev v Pittsburghu, zato se spoloči, da ona podvzame akcijo za primereno počastitvijo staris. Izbrali smo primeren dan, namreč na dan Ameriške zastave (Flag Day), ki se vedno obhaja na 14. junija. To bo obenem naš dan prizanja onim, ki ga v resnici zaslužijo.

Dan je iz svoje blagajne doležil potrebno vsoto, da se vsem starisom izroči spomin trajnega značaja. Obenem bomo pripravili slavnostni program, ki bo odgovarjal takim vrnhem, kar bo ostalo vsem v dočrtanjem spomini. Po programu pa se bo serviralo brezplačen prigrizek in nekaj nujic, da se skupaj malo razvedrimo.

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinješega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:

SLOVENIC PUBL. CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

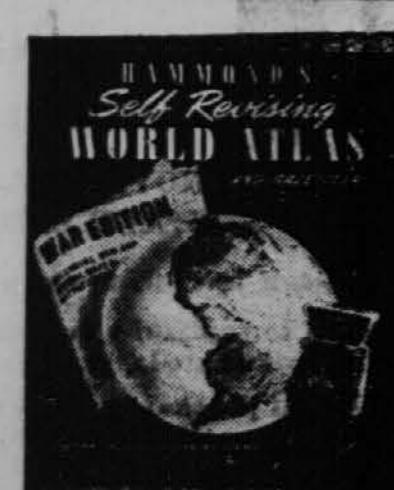
NOVA IZDAJA *
Hammondov
Svetovni
Atlas

V njem najdete zemljevideva sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidevi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS SU NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIĆ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v njej je v 13 dolgih poglavijih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNIGARNA
SLOVENIC PUBL.
COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

Kratka Zgodba

Guy De Maupassant:

ŠALA

Nekoč na jesen sem šel na lov s prijatelji na grad v Pi-kardiji. Moji prijatelji so bili splošno znani šaljiveci.

Ko sem prišel tja, so mi pravili kraljevski sprejem, ki se mi je takoj zazdel sumljiv. Streljali so s puškami, me objemali in se mi dobrikali, kar so bi pričakovali od mene šalo. Pomislil sem: pazi se, stari ūsjak, nekaj ti pripravljaljo.

Pri večerji je vladalo živahn veselje, še preveč se je družba smejala in zabavala. Pomislil sem: Pozor, zabavati se hčerejo na tvoj račun. Pazi, da ti je ne zagodejo.

Zdaj so bili vsi kakor ponoreli. Neprestano so se smejali. Vohal sem v zraku šafo, tako kakor pes volha leva. Toda, kakšna šala! Bil sem v dvojih, v negotovosti. Nobene besedice nisem preslišal, nobene kretnje prezrl. Vse se mi je zdelo sumljivo, celo obrazi slug.

Prišel je čas počitka. Vsi so vstali in me v sprevodu odveldi v mojo sobo. Zakaj to? Vsesili mi lahko noč. Vstopil sem v sobo in zaklenil vrata za seboj. Obstal sem nepremično s svečo v rokah.

Slišal sem na hodniku smer v šepetanje. Nedvomno so čakali, kaj bom storil. Pregledal sem stene, polištvo, strop, tapete in tla. Opazil nisem nič sumljivega. Slišal sem korake za vrati. V glavo mi je sinjal misel: Moja luč labko naenkrat ugasne in ostal bi v temi. Zato sem prižgal vse luči na kaminu.

Ozrl sem se okrog, toda nobene skrivnosti nisem odkril. Počasnih korakov sem stopal po krogu sobe. Nič Pregledat sem na predsednika Roosevelta in enako resolucijo državnemu tajniku Hullu dne 9. maja.

Razen tega sta politična pravaka iste države, kongresnik Magnuson in senator Wallgreen, sklenila govoriti v kongresu in satru, za priznanje Titove vlade. Aktivni Ameriški odbor za Svobodno Jugoslavijo iz Seattle, Wash., je poslal resolucijo v istem smislu na predsednika Rooseveltove in enako resolucijo državnemu tajniku Hullu dne 9. maja.

Po inicijativi znanega rodu ljuba in predsednika Ameriškega odbora za Svobodno Jugoslavijo v Seattle, Wash., g. Beza in njegovih sodelavcev, je bil osnovan v sedmembnem Vancouveru, B. C., Kanadski Odbor za Svobodno Jugoslavijo.

Potom je pred tedni organiziral veličastno skupščino v Vancouveru gledališču Victoria. Skupščini je pristovovalo preko dvatisoč ljudi, okoli sedemsto pa jih je moralo ostati zunaj, ker je bilo gledališče prepolno. Prihodnja skupščina je sklicana za 28. maja.

Ko sem se takoj zavaroval, sem previdno sedel. Naslanjam je bil močan. Nisem se upal leči k počitku. A čas je hotel. Spoznal sem, da postajam smešen. Če bi me kdo opazoval, kako sem ugibal in pričakoval posledice pripravljenih šale, bi se moral od srca smejati mojemu početju.

Sklenil sem torej leči k počiku. Toda postelja se mi je zdele še posebno sumljiva. Potezni sem za tapete, zdele se je dobro drže. Kljub temu je bila tu nevarnost. Najbrž bi moral dobiti ledeno prho izpod baldahina moje postelje, ali pa se s posteljo vred pogrezniti.

Spomnil sem se šal, ki smo jih navadno zbijali in podiž sem proč misli, da bi mi jo zagodil moji prijatelji.

Ameriški Odbor za Svobodno Jugoslavijo v Seattle, Wash., tesne sodejuje z Združenim odborom J. S. A., kateremu je do sedaj prispeval \$5,000 in obljubil nadaljnih \$10,000.

Spor med republikana Peru in Ecuador radi meje, bo kmalo poravnat

Iz Rio de Janeiro, Zed. države Braziliske, sejavlja, da je predsednik Vargas brzjavnim potom pozval predsednika republike Ecuador, Mr. Del Rio, in predsednika republike Peru, Prado, naj poskrbita za to, da pride med njima do sporazuma glede sporne meje med obema republikama. Predlog za sporazum je izdelal brazilski minister vnašnjih del, dr. Aranha, in ti predlogi so tak, da sta z njimi obe, zgornj imenovani republikai zadovoljni, le nekatere podrobnosti je še treba izgotoviti in potem bo zadnji spor med južnimi republikami končan.

Dobro uro nisem mogel zaspati. Ob najmanjšem ropotu sem zadrhtel. Luči sem biti ugasnil in v temi sem moral tipati, da sem našel na teh pripravljeni ležišče. Toda v gradu je bilo vse tiho. Slednjec sem zaspal. Moral sem dolgo in trdno spati. Kar me je naglo zbudilo težko telo, ki se je bilo zavalilo name. Obenem sem začutil na obrazu in na prsih vročo tekočino, da sem kar zavris-

Tozadnega pogajanja so se vršila 27 mesecev v Rio de Janeiro, in pri pogajanjih za poravnavo spora, so sodelovalo tudi vlade Zedinjenih držav Severne Amerike in republike Chile in Argentina.

"In ona tudi nikdar ničesar ne bude izvedela. Nihče bi si je ne upal ziniti niti besedice, ki bi jo žalila."

"Kdo li skrbi za njo?"

"Bogatejši ljudje nego li sva midva, dobri mi mož."

"Ali stanuje v Civrynu?"

(Nadaljevanje prihodnjih.)

HITLER, — MORILEC

"Opereti Festival uspešno vprizoran. Izvrstna kupčija za vaš denar." — Howard Barnes, Herald Tribune

SIGMUND ROMBERG'S
The NEW MOON
Book and lyrics by OSCAR HAMMERSTEIN II
Music by SCHWAB and MAIDEL
Dorothy Morris, starring
Directed by ROBERT COLEMAN
Produced by METRO-GOLDWYN-MAYER STUDIOS
N.Y. CITY CENTER, 131 W. 55th ST.
MAYOR L. GUARDIA, predsednik

Zvezek od torka do nedelje 15c do 32c. Popold. juntr in v nedeljo 50c, in \$1.25 in 20% davka. Naravnja po pošti izvršena 1,500 DOBRIH SEDEŽEV po 75c.

Radio City Music Hall
Gledališki kraj dežele, Rockefeller Center, New York
"THE WHITE CLIFFS of DOVER"
Predstavlja:
IRENE DUNNE in ALAN MARSHAL
RODDY McDOWALL — FRANK MORGAN
ALAN JOHNSON
Metro-Goldwyn-Mayer Slika
NA ODRU: Zapleten igrač, v katerem nastopi Zdrav Donski Kožak pod vodstvom Jarovom ... Rockett ... Corps de Ballet ... Simfonični orkester

Kupite en "extra" bond
Bonde za Zmagom!

"THE HITLER GANG"

"To je notranja povest o notranjem delu tolpe, ki je ukradla narod!"

"Paramount" je filmal čudovito in resnično povest prihoda do vlade "Hitlerjeve Tolpe," predstavlja jih, kakoršni so v resnicu in kako se kažejo eden drugemu. Rabili smo njihove lastne besede, njihove tajne liste, da smo odkrili globino njihove zlobe. Slika odkriva Hitlerja kot nizkotnega zahrbitneža, kot je bil Goeringa kot strastnega podvržence mamilom in vas pelje globoko v preteklost mož, kot Goebbels, Hess, Himmler in ostala tolpa Resnično je, ker so bili porabljeni samo uradni, tajni viri, da so bila dogiana tajna dejstva. 15 povgavitnih in 128 večjih govorcev vlog je bilo napisanih po izčrpni preiskavi igralcev, ki niso bili izbrani zaradi svojih imen, temveč zaradi njihove igralske sposobnosti in njihove obrazne in telesne podobnosti Hitlerju. Goeringa in nepobarvana povest "HITLERJEVE TOLPE" povedana na platu."

"To je prvič, da je resnična in nepobarvana povest "HITLERJEVE TOLPE" povedana na platu."

Paramount Pictures

Ravnatelj John Farrow B. G. De Sylvia, izvršni režiser

GLOBE THEATRE

BROADWAY in 46th STR.
NEW YORK

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$2.50
STANE SEDAJ

"Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani." Recepti so napisani v angleškem jeziku; poneskod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čim bolj izvlečati in izpolniti."

Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.